

STAVRAÐIÐ

Í føroyska stavraðnum eru 29 bókstavar.

Smáir bókstavar

a, á, b, d, ð, e, f, g, h, i, í, j, k, l, m, n, o, ó, p, r, s, t, u, ú, v, y, ý, æ, ø.

Stórir bókstavar

A, Á, B, D, Ð, E, F, G, H, I, Í, J, K, L, M, N, O, Ó, P, R, S, T, U, Ú, V, Y, Ý, Æ, Ø.

Í Stavsetingarorðabókini eru harafturat bókstavirnir c, q, w, x og z, sum verða nýttir í ávísum orðum av fremmandum uppruna.

Í Stavsetingarorðabókini verða bókstavirnir skipaðir soleiðis:

a, á, b, c, d, ð, e, f, g, h, i, í, j, k, l, m, n, o, ó, p, q, r, s,
t, u, ú, v, w, x, y, ý, z, æ, ø.

<https://malrad.fo/stavsetingarreglur-stavradid>

Stavraðan

a (aa, à, â, ã)	j	þ
á	k	u (ù, û, ü)
b	l (l)	ú
c (ç, c)	m	v
d	n (ñ)	w
ð	o (ò, ô, õ)	x
e (é, è, ê, ë, e)	ó	y (ÿ)
f	p	ý
g	q	z (ž)
h	r	æ (ä)
i (î, î, ï)	s (ß, s, š)	ø (ö)
í	t	å

<https://malrad.fo/529>

Tvíljóð í føroyskum

Ei [ai:]

Ey [ei:]

Oy [oi:]

Eitt sindur um úttalu

/ g / ella / k /+ e, i, y, ey = geva [gjeva] – gikt [gjikt]

Tá ið g ella k stendur framman fyri e, i, y ella ey, verður j ongantið sett ímillum, t.d.:

geva, gekk, gikt, gyllin, gykla, geyla, kemur, ketta, kirkja, kyndil, kyrrindi, skeyt, keypa.

/ g / millum tvey sjálvljóð = duga [duva] – eiga [eija]

Hjáljóðið g verður ikki úttalað millum tvey sjálvljóð, men kann ljóða sum j ella v, t.d.:

duga, eiga, fegin, løgin, plaga, siga, tygum, vegur ...

/ g / eftir langt sjálvljóð = eg [e:] – tog [to:] – sag [sea:]

/ g / verður heldur ikki framborið aftan á langt sjálvljóð, t.d.:

eg, flag, sag, tog, høg.

Skriva tvey gg (stutt sjálvljóð) = egg [æg:] – høgga [hœg:a]

Skriva / gg / í orðum sum t.d.: egg, flagg, høgga, plagg

I. lesistykkið

Hugskot: Undirvísarin lesur upp hart og týðiliga, meðan luttakarar fylgja við í tekstinum. Síðan lesa øll tekstin upp í fêlag. Harnæst lesur hvør einstakur ein setning upp, til øll hava lisið hvør sín setning upp.

Ein ung kona og ein ungur maður ganga eftir vegnum. Ein bilur koyrir ímóti teimum. Tey leypa til síðis, so bilurin ikki koyrir á tey. Tað er gott veður. Bláur himmal og sól. Sólin skínur í dag. Tað er sunnudagur, og tey hava frí. Sunnudagur er frídagur í Føroyum. Unga konan og ungi maðurin fara á vitjan hjá familju.

Gevið gætur: Tosið um ókendar bókstavir – ókend orð – úttalu – eyðkenni. Setið striku undir trupul orð. Tosið síðan saman um truplu orðini í flokkinum.

Endursigið innihaldið omanfyri fyri hvør øðrum.

Glosur (skriva merkingina á tínnum máli)

ung	
eftir vegnum	
bilur koyrir	
ímóti	
leypa til síðis	
gott veður	
bláur himmal	
sunnudagur	
hava frí	
á vitjan	
hjá familju	

Lesið glosurnar upp hvør fyri øðrum tvey og tvey

Skriva, hvussu tín sunnudagur er.

Tit gera sjálvi av, hvat tit skriva.

Til dømis kunnu tit skriva um:

Hevur tú frí sunnudag?

Arbeiðir tú sunnudag?

Vitjar tú familju sunnudag?

Hvat gera tit ofta sunnudagar?

Hvussu eita vikudagarnir á føroyskum?

Bend orðið "mánadagur" í øllum føllum í eintali og fleirtali bundin og óbundin.

Viðmerk, hvat kyn orðið hevur.

Eintal óbundið og bundið

Eintal	Mánadagur	Kyn
	Óbundið	Bundið
Hvørfall		
Hvønnfall		
Hvørjumfall		
Hvørsfall		

Fleirtal	Mánadagur	Kyn
	Óbundið	Bundið
Hvørfall		
Hvønnfall		
Hvørjumfall		
Hvørsfall		

2. lesistykkið

Hugskot: Undirvísarin lesur upp hart og týðiliga, meðan luttakarar fylgja við í tekstinum. Síðan lesa öll tekstin upp í felag. Harnæst lesur hvör einstakur ein setning upp, til öll hava lisið hvör sín setning upp.

Janus býr í Runavík, og har arbeiðir hann. Har er hann føddur, og har er hann vaksin upp. Öll hansara familja býr í Eysturoyinni. Hann fór sum ungur til sjós, men hann treivst ikki á sjónum. Hann hevði sjóverk, og honum longdist heim. Honum longdist eftir at sleppa at renna og at ganga í fjøllunum. Honum longdist eisini eftir at koyra runt í sínum bili.

Gevið gætur: Tosið um ókendar bókstavir – ókend orð – úttalu – eyðkenni. Setið striku undir trupul orð. Tosið síðan saman um truplu orðini í flokkinum.

Mállæra

Sagnorð

	At búa	At arbeiða	At ganga
Eintal (Singularis)			
1. persónur	eg búgv-i	arbeið-i	gang-i
2. persónur	tú býr-t	arbeið-ir	gong-ur
3. persónur	hann, hon og tað býr	arbeið-ir	gong-ur
Fleirtal (Pluralis)			
1. persónur	vit búgv-a	arbeið-a	gang-a
2. persónur	tit búgv-a	arbeið-a	gang-a
3. persónur	tey búgv-a	arbeið-a	gang-a

Kannið í www.bendingar.fo, hvussu orðini **at fara** og **at hava** og **at koyra** bendast. Skrivið bendingarmynstrini her:

Eintal	at fara	at hava	at koyra
1. persónur			
2. persónur			
3. persónur			
Fleirtal	at fara	at hava	at koyra
1. persónur			
2. persónur			
3. persónur			

Umskrivið 2. lesistykkið til 1. persón.

Vel eina aðra kommunu á aðrari oyggj.

Kanna, hvat serligt er í kommununi.

NB. *longdist tekur dativ = mær longdist // ungur M – ung F - ungt N.*

Skiftist um at lesa upp hvør fyri øðrum. Tosið í felag um, hvat var torført.

Setið rættan form av sagnorðinum inn í setningarnar.

Í morgin [] (*fara*) vit í býin. Eg [] (*arbeiða*)
 í banka. Hon [] (*ganga*) í fjøllunum.
 Vit [] (*koyra*) buss í Havn. Tú [] (*fara*) at arbeiða
 nú. Tit [] (*hava*) ongar pengar. Hann [] (*búgva*)
 heima hjá pápa sínum. Jens [] (*vera*) til sjós. Fáar konur
 [] (*vera*) til sjós. Børn [] (*koyra*) heim
 úr skúla við busi, men tey [] (*ganga*) ofta, tá tað ikki regnar.
 [] (*vera*) tú heima í dag? Nei, eg [] (*vera*) til
 arbeiðis. Vit [] (*koyra*) við bili úr Runavík til Havnar.

Spurnarforðvorn (interrogativ pronomen)

Hvør (ert tú)

Hvussu (eitur tú)

Hvar (býrt tú)

Nær (fert tú)

Hvat (gert tú)

Hvørjum (arbeiðir tú saman við)

3. lesistykkið

Hugskot: Undirvísarin lesur upp hart og týðiliga, meðan luttakarar fylgja við í tekstinum. Síðan lesa øll tekstin upp í felag. Harnæst lesur hvør einstakur ein setning upp, til øll hava lisið hvør sín setning upp.

Janus er bilmekanikari. Hann er fluttur til Havnar, og har arbeiðir hann á einum bilverkstaði. Nógvir bilar eru í Havn. Honum dámar væl bilar, serliga væl dámar honum stórar bilar. Hann hugsar um at fara at taka koyrikort til lastbil.

Nú hevur hann eina damu, sum hann er góður við. Hon eitur Anna. Anna sigur, at Janus er hennara sjeikur. Tey ganga saman, siga vit.

Gevið gætur: Tosið um ókendar bókstavir – ókend orð – úttalu – eyðkenni. Setið striku undir trupul orð. Tosið síðan saman um truplu orðini í flokkinum.

Tosið í felag um tekstin

Spurningar til tekstin (svara við heilum setningi)

Hvussu eitur ungi maðurin?
Hvat arbeiði hevur hann?
Hvar býr hann?
Hvar er hann fluttur frá?
Hvat slag av bilum dámar honum so væl?
Hvat hugsar hann um at læra seg?
Hvørja damu hevur Janus?
Hvønn sjeik hevur Anna?

Forteljið hvør fyri øðrum, hvat tit gera/ arbeiða

- um tit nakrantíð eru flutt
- hvat tykkum dámar væl at gera
- hvørji áhugamál tit hava
- hvørji nøvn eru vanlig í tykkara landi

4. lesistykkið

Hugskot: Undirvísarin lesur upp hart og týðiliga, meðan luttakarar fylgja við í tekstinum. Síðan lesa øll tekstin upp í fælag. Harnæst lesur hvør einstakur ein setning upp, til øll hava lisið hvør sín setning upp.

Anna arbeiðir sum flogterna hjá Atlantic Airways. Henni dámar væl at flúgva. Í Føroyum er ofta nógvur vindur. Tað er eisini ofta nógvur mjørki. Tað er ikki altíð, at eitt flogfar fær lent, tí veðrið er ringt. Tað er Anna von við.

Anna er úr Havn, og foreldur og systkin hennara búa í Havn. Anna og Janus svimja og venja hondbólt í frítíðini. Tey royna at finna eina íbúð, so tey kunnu flyta saman.

Gevið gætur: Tosið um ókendar bókstavir – ókend orð – úttalu – eyðkenni. Setið striku undir trupul orð. Tosið síðan saman um truplu orðini í flokkinum.

Tosið saman tvey og tvey um innihaldið í lesistykkinum.

Skrivið navnorðini í somu raðfylgju, sum tey koma fyrri í tekstinum. Skrivu síðan ein samandrætt av innihaldinum. Øll lesa sín samandrætt upp í flokkinum.

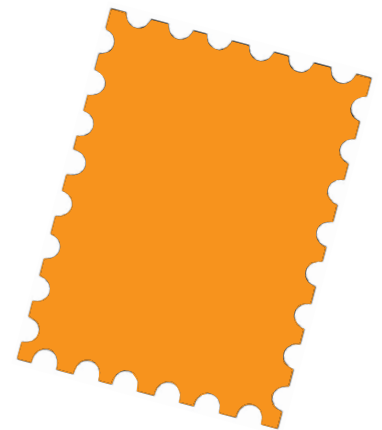
Skrivið navnorðini óbundin og bundin

Navnorð	Óbundið	Bundið
flogterna (F)	ein flogterna	flogternan

Frímerki

stamps.fo

- veljið tykkum eitt frímerki
- hvør hevur gjørt myndina?
- lýs myndina
- fortel um listafólkið
- legg fram í flokkinum

Bend sagnorðini:

Nú tíð eintal	at flúgva	at svimja	at finna	at flyta	at venja
Eg					
Tú					
Hann/hon/tað					

Nú tíð fleirtal	at flúgva	at svimja	at finna	at flyta	at venja
Vit					
Tit					
Tey					

Tátíð eintal	at flúgva	at svimja	at finna	at flyta	at venja
Eg					
Tú					
Hann/hon/tað					

Tátíð fleirtal	at flúgva	at svimja	at finna	at flyta	at venja
Vit					
Tit					
Tey					

5. lesistykkið

Hugskot: Undirvísarin lesur upp hart og týðiliga, meðan luttakarar fylgja við í tekstinum. Síðan lesa øll tekstin upp í felag. Harnæst lesur hvør einstakur ein setning upp, til øll hava lisið hvør sín setning upp.

Janus hevur eina systur, sum býr í Odense á Fyn í Danmark. Hon eitur Simona og er 25 ár. Simona lesur havbiologi, og hon verður skjótt liðug at lesa. Hon veit ikki, um hon flytur aftur til Føroyar. Hon tímir ikki aftur til Eysturoynna at búgva. Har er ikki so lætt hjá henni at finna arbeiði. Havnin er høvuðsstaður í Føroyum, men har er ringt at finna nakað at búgva í. Alt er so dýrt.

Gevið gætur: Tosið um ókendar bókstavir – ókend orð – úttalu – eyðkenni. Setið striku undir trupul orð. Tosið síðan saman um truplu orðini í flokkinum.

Tosið saman um

- hvat fær mann at vita um Simonu? Til dømis um aldur, bústað og hvat hon ger.
- hvørjum ivast Simona í?
- hvat talar fyri, at hon flytur aftur til Føroyar?
- hvat talar ímóti, at hon flytur aftur til Føroyar?

Endursigið tykkara ”spurningar og svar” í flokkinum.

Tosið saman, um tit kenna tykkum aftur í Simonu og tí at flyta heiman.

Veljið tykkum tvey og tvey ein bý ella eina bygd í Føroyum og sigið frá til dømis fólkcatali, hvar bygdin liggur, og alt tað, sum tit vita um býin ella bygdina

- Vestmanna
- Sørvágur
- Nólsoy
- Gjógv
- Klaksvík
- Sandur
- Tvøroyri
- Viðareiði

6. lesistykkið

Hugskot: Undirvísarin lesur upp hart og týðiliga, meðan luttakarar fylgja við í tekstinum. Síðan lesa øll tekstin upp í felag. Harnæst lesur hvør einstakur ein setning upp, til øll hava lisið hvør sín setning upp.

Simona hevur fingið danskan sjeik og danskar vinur. Í fríðtíðini dámar henni væl at ganga úti í náttúruni og at sigla. Hon og sjeikurin hava keypt ein lítlan bát, sum tey sigla í. Teimum dámar eisini væl at súkkla. Simona veit væl, at familjan vil, at hon kemur heim aftur, men nú hevur hon búð í 6 ár í Danmark. Hon veit ikki, hvar hon hoyrir heima. Hvar er heima? Er tað í Føroyum? Ella er tað í Danmark? Tað er eitt dilemma hjá nógvum lesandi.

Gevið gætur: Tosið um ókendar bókstavir – ókend orð – úttalu – eyðkenni. Setið striku undir trupul orð. Tosið síðan saman um truplu orðini í flokkinum.

Tosið saman um og svarið hesum við heilum setningum

Hvar er Simona?

Hvat hevur Simona fingið?

Hvat dámar henni at gera í frítíðini?

Hvat hava hon og sjeikurin keypt?

Hvørjum ivast Simona í?

Hvussu leingi hevur hon búð í Danmark?

Hvar er heima?

Tosið um spurningar og svar í flokkinum

Slá orð upp á www.malrad.fo : stavsetingarorðabókin •

Hoyr úttaluna av orðum á www.sprotin.fo • Allar orðabøkur eru á www.sprotin.fo

Allar bendingar eru á www.bendingar.fo

Kenna tit tykkum aftur í tekstinum?

Hvar er heima hjá tykkum?

Skrivið fyrisøgn á talvuni.

Hugskot: Lesið ein setning í senn. Kannið orðini. Leggið síðan tekstin burtur.

Síðan lesur lærarin setningin – eitt orð í senn – hart og týðiliga upp, meðan luttakararnir skriva setningin.

Ein luttakari fer til talvuna og skrivar ein setning. Rættið í felag.

Eg eiti Greta, og eg eri úr Tórshavn. Eg búgvi í einum húsum mitt í býnum. Eg eigi ikki húsini. Eg búgvi saman við mínum foreldrum. Eg havi eina íbúð í húsinum. Tað er gott at búgva saman við fleiri fólki. Tað dámar mær væl. Tá eg komi heim úr arbeiði, er altíð onkur inni. Vit gera mat saman. Vit gera ikki mat saman hvønn dag. Vit sita ofta saman, tá vit hava frí. Tá tosa vit um okkara áhugamál.

Tosið saman um, hvørji orð vóru torfør at skriva

Hvørji ljóð eru torfør at umseta til bókstav?

Hyggið á síðurnar um úttaluna á føroyskum; finna tit nøkur svar har?
Lærarin greiðir frá ljóðfrøðiligu ymiskleikunum.

7. lesistykkið

Hugskot: Undirvísarin lesur upp hart og týðiliga, meðan luttakarar fylgja við í tekstinum. Síðan lesa øll tekstin upp í felag. Harnæst lesur hvør einstakur ein setning upp, til øll hava lisið hvør sín setning upp.

Janusi og Annu dámar væl at búgva í Havn. Tey hava nógvar vinir. Tey hava eingi børn. Tey leita eftir íbúð, sum tey hava ráð at betala. Tað er dýrt at búgva í Havn. Dýrt at leiga og dýrt at eiga. Um tey verða búgvandi í Føroyum, vita tey ikki enn. Nógv ung flyta úr Føroyum og koma ikki aftur. Serliga nógvar ungar kvinnur koma ikki heim aftur. Í januar 2026 vóru umleið 2500 fleiri menn enn kvinnur í Føroyum.

Gevið gætur: Tosið um ókendar bókstavir – ókend orð – úttalu – eyðkenni. Setið striku undir trupul orð. Tosið síðan saman um truplu orðini í flokkinum.

Gerið ein lista við teimum orðunum, sum tit meta siga mest um innihaldið í lesistykkinum.

Lesið tey upp í flokkinum. Valdu tit tey somu orðini?

Sigið, hví tit valdu tykkara orð.

Greiðið frá merkingini, ið orðini hava.

Gott at vita

Tá ið vit hittast,
siga vit ofta "Hey!"

Tá ið vit fara
"Bei!" ella "Síggjast!" ella "Farvæl"

Um morgunin: "Góðan morgun"

Um dagin: "Góðan dagin"

Um kvøldið: "Gott kvøld"

Við gestir siga vit ofta "Vælkomin"

Við borðið

At fara til borðs: "Gerið so væl" (*pl*) ella "Ger so væl" (*sg*)

Tá ið liðugt er at eta, sigur gesturin: "Manga takk, (tað smakkaði (sera) væl)!"

Verturin sigur: "Væl gagnist!" Gesturin svarar: "Takk"

Tá gestir fara, verður ofta sagt: "Takk fyri í kvøld!" *ella* "Takk fyri blíðskapin!"

Aðrar heilsanir

Kurteisni / umhugsni:

"Hvussu gongst?"

"Hvussu hevur tú tað?"

Samkensla við vanlukku ella deyða:

"Vit hugsa um tykkum!" – "Við samkenslu"

Hvussu siga tit í tykkara heimlandi?